

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

4/3, 320-333

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 10.08.2023

Makale Kabul Tarihi: 11.09.2023

Tekin, E. ve Polatcan, F. (2023). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metin yazarlarının biyografileri hakkında öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 4(3), 320-333. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.130>

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİN YAZARLARININ BİYOGRAFİLERİ HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Elif TEKİN

Fırat Üniversitesi tekinelif021@gmail.com ORCID

Doç. Dr. Faruk POLATCAN

Fırat Üniversitesi farukpolatcan@gmail.com ORCID

Öz

Eğitimin bütün kademelerinde kazanımlara ulaşabilmek için kullanılan en temel ve işlevsel materyallerin ders kitapları olduğu görülmektedir. Türkçe dersinde de öğrencilerin kazanımlara ulaşabilmelerini sağlamak için genellikle metinler ve metinlere bağlı etkinlikler kullanılmaktadır. Farklı metin türleriyle öğrenciler bilgi ve becerinin yanında kendi zihin dünyasını geliştiren yazarlarla da karşılaşır. Öğrencilerin okuduğu metnin yazarını biyografiler aracılığıyla tanınması onların hem metne hem de yazara karşı ilgisini arttırmaktadır. Bu çalışmada; ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarları ve biyografileri belirlenmiş ve bu noktada biyografilerin öğrenci üzerindeki etkisi, niteliği ve kalıcılığı gibi problem durumları öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma yönteminde olup yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle veriler toplanmış ve elde edilen verilerin içerik analizi yapılmıştır. Ardından elde edilen sonuçlarla ilgili genel bir değerlendirme yapılarak biyografilerin öğrencilere ilham kaynağı olabilecek nitelikte olduğu ve öğrencilerin okuduğu metne karşı ilgisini arttırarak metni kavramasına yardımcı olabileceği sonucuna varılmıştır. Böylece biyografi metinleri öğrencilerin gelişimi açısından önemli görülmüş olup biyografi metinlerinin kültürel ve edebî değerlerin öğrenciye kazandırılmasında önemli rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe ders kitapları, metin yazarları, biyografiler, öğretmen görüşleri.

EXAMINATION OF TEACHERS' OPINIONS ON THE BIOGRAPHIES OF TEXTS IN SECONDARY EDUCATION TURKISH TEXTBOOKS

Abstract

We see that textbooks are the most basic and functional materials used to achieve achievements at all levels of education. In Turkish lessons, texts and activities related to texts are generally used to enable students to reach their achievements. With different text types, students encounter writers who develop their mental world as well as knowledge and skills. The fact that students know the author of the text they read through biographies increases their interest in both the text and the author. The text writers and their biographies

BUGU Dil ve Eğitim Dergisi, 4(3), 2023, 320-333, TÜRKİYE

in the secondary school Turkish textbooks were determined, and at this point, the problem situations such as the effect, quality, and permanence of the biographies on the students were examined in line with the opinions of the teachers. The study is in the qualitative research model and the data were collected by the structured interview method and the content analysis of the obtained data was made. Afterward, a general evaluation was made of the results obtained, and it was concluded that the biographies could be a source of inspiration for the students and that they could help the students to comprehend the text by increasing their interest in the text they read. Thus, the biography texts were considered important for the development of the student and it was concluded that cultural and literary values played an important role in the acquisition of the student.

Keywords: Turkish textbooks, text writers, biographies, teacher opinions.

Ø. Giriş:

Türkçe dersinde hedef kazanımlara ulaşmak için öğretmenler ders kitaplarından yararlanmaktadır. Ders kitapları aracılığıyla bilinçli bir öğretim yapılmakta ve öğrencilerin dersi kavramalarını sağlayan etkinliklerle öğretimin niteliği arttırılmaktadır. Türkçe ders kitaplarında genellikle metinler üzerinden dersler işlenmekte ve metin öncesi, sırası ve sonrası farklı etkinliklerle öğretimin verimliliği arttırılmaktadır. Değişen metin türleri sayesinde öğrenciler farklı şekillerde kendini ifade edebilmekte ve metin türlerinin kullanım amaçlarını da kavramaktadır. Öğrencilerin zihin dünyasını aktif kılmak ve yaratıcılığına katkı sağlamak amacıyla hem Türk edebiyatından hem de dünya edebiyatından metin örneklerine yer verilmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğrenciler yeni yazarlar tanımakta ve onların edebî dünyalarını öğrenmektedir. Kimi yazarlar öğrencide farklı etki uyandırarak metniyle öğrenciyi kendine çekmeyi başarır ve hayat hikâyesiyle öğrencinin ilgisini çekerek ona ilham kaynağı olur. Bundan dolayı öğrencilerin metin yazarlarını tanınması ve araştırması hem bireysel hem de toplumsal olarak gelişime katkı sağlar. Böylece biyografi metinlerinin öğrencinin gelişimi açısından kültürel ve edebî değerlerin öğrenciye kazandırılmasında önemli rol oynadığı söylenebilir.

Metin, insanların duygu ve düşüncelerini belirli biçim ve anlatım düzenine göre belirli kalıplara yerleştirdiği yapılardır. Belirli düzen ve sıra içerisinde bütün dil birimleri kullanılarak ve dil bilgisi kurallarına uyularak ortaya çıkan yapı bütünlüğü şeklinde de açıklanabilir. Metin kelimesi dilimize Fransızcadan geçmiş olup “texe” kelimesiyle ifade edilmektedir. “Texe” Fransızcada dokumak veya örmek manasını taşır. Türkçede tekstil kelimesinde ifade edildiği gibi metin, dille oluşturulmuş bir örüntü ve bütünü anlatmaktadır (Güneş, 2013, s. 2).

Metin, değişken düzeylerde dil ile iletişimde bulunmak amacıyla cümlelerle oluşturulan anlatma ve anlaşma aracıdır (Aktaş, 2009, s. 188). Tük Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü’nde “metin” kelimesi “1. Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü, 2. Basılı veya el yazması parça, text” olarak tanımlanmıştır. Metin, başı ve sonu ile bütünlük oluşturan, dilsel göstergelerin bir düzen içerisinde art arda geldiği anlamlı yapıdır (Günay, 2003, s. 35). Aynı zamanda karşıdaki kişiye bir mesaj iletme olarak da açıklanabilir. Bildirişim (iletişim) işlevi olmayan yazılı ve sözlü bir belgenin metin olarak değerlendirilebilmesi söz konusu değildir (Pilav ve Oğuz, 2013, s. 17).

Metin, duygu ve düşüncelerin veya olayların bir sıra hâlinde oluşturduğu anlamlı yapılardır. Metin türlerinden kastedilen; edebî eserlerin biçim, içerik, iç yapı ve dış yapı gibi unsurlar açısından birbirinden ayrılan çeşitlerdir. Yani insanın duygu ve düşüncelerini farklı yapılarda dile getirmesi metin türlerini doğurmuştur (Kolaç, 2009, s. 596-597).

Tarih boyunca toplumlarda kendini gösteren değişim ve gelişimler beraberinde yeni ihtiyaçları ortaya çıkarmış, bunların yazıya yansımaları ise edebiyatta yeni anlatım türlerini doğurmuştur (Kavcar ve Oğuzkan, 2002, s. 64). Bu ifade edilenlerle beraber metin türlerinin insanların ihtiyaçlarının doğal sonucu olarak doğduğu söylenebilir.

Metinde dilin farklı şekillerde işleniş söz konusudur. Düşüncelerin dil kalıplarıyla yazıya aktarılması her zaman aynı biçim ve kalıplarla olmamaktadır. Düşüncelerin ifade ediliş tarzına göre farklı kalıplarda metin düzeni ortaya çıkar. Böylece değişen kalıplar farklı metin türlerini ortaya çıkarır. Bu değişen kalıplar biçim, içerik ve üslup yönünden farklı metin türlerine temel oluşturmuştur.

Aytaş'a (2006) göre edebî tür "Edebiyat eserlerinin biçimlerine, konularına ve teknik özelliklerine göre ayrılmış çeşitleridir. Bir başka söyleyişle, biçim ve öz bakımından ortak kurallara göre yazılmış ve söylenmiş eser kümelerine verilen addır." şeklinde tanımlanmıştır. Edebî eserlerin tür ayrımları ve tasniflerinde, şekilsel ve biçimsel adlandırmaların bizi istenilen sonuca götürmediği, türü oluşturmada ona daha çok ana kaynak olarak içeriğin esas alınması gerektiği bilinmelidir.

Cemiloğlu'na (2015, s. 29-60) göre, metin türlerinin sınıflandırılmasında Bloom Taksonomisi esas alınarak bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardan hareketle metin türlerini üç farklı gruba ayırmak mümkündür. Belirlenen üç ana başlığa göre ele alınan türlerin tasnifi şu şekilde olmuştur:

- Düşünceye dayalı türler: makale, deneme, söyleşi, fıkra, eleştiri ve inceleme
- Duyguya dayalı türler: şiir
- Olaya dayalı türler: hikâye, roman, tiyatro, masal, efsane, destan, fabl, anı, gezi yazısı.

Günümüzde hazırlanan Türkçe ders kitaplarında metin türleri çocuğun yaş ve gelişim seviyesine uygun bir biçimde sınıf kademelerine göre ayrılarak düzenlenmiştir. Türkçe ders kitaplarında yer alan metin türlerinin sınıflandırması Türkçe Dersi Öğretim Programı'na (2019) göre şu şekildedir;

- Türkçe ders kitaplarında yer alan bilgilendirici metin türleri: anı, biyografiler, otobiyografiler, blog, efemera ve broşür, e-posta, günlük, haber metni, reklam, kartpostal, kılavuzlar, gezi yazısı, makale, fıkra, söyleşi, deneme, mektup, özlü sözler, sosyal medya mesajları türleridir.
- Türkçe ders kitaplarında yer alan hikâye edici metin türleri: çizgi roman, fabl, hikâye, karikatür, masal, efsane, destan, mizahi fıkra, roman, tiyatro türleridir.
- Türkçe ders kitaplarında yer alan şiirsel metin türleri: mâni, ninni, şarkı, türkü, şiir, tekerleme, sayısmaca, bilmece türleridir.

Bahsi geçen türlerden ve araştırmanın konusunu oluşturan biyografi metinlerinin tanımlamasına bakacak olursak bir insanın hayatının sözlü veya yazılı olarak başkalarına aktarmak, bahsi geçen kişiyi tanıtmak ve kişinin başından geçen olayları belli bir sıra hâlinde organize ederek anlatan edebî türdür denilebilir.

Biyografi sözcüğü Yunancada "biosgraphein" sözcüğüyle ifade edilmektedir. "Bios" sözcüğü Türkçede kitap anlamına gelirken "graphein" sözcüğü ise yazmak anlamını taşımaktadır (Ünlü, 2015, s. 35). Biyografi terimi edebiyatımıza Tanzimat Dönemi'nde

Fransızca'dan geçmiştir (Aydın,2021, s. 18). Biyografi bir taraftan tarih yazımına bir taraftan da edebiyata dâhil edilerek tanımlandığından geçmişten bu yana farklı farklı şekillerde tanımlanmıştır (Turgut, 2007, s.14). Biyografi, bir kişinin yaşamının tanıtılması amacıyla yazılan öğretici metinlerdir. Bu tür metinleri kaleme alan kişilere “biyograf” denir.

Biyografi metinleri genellikle ünlü kişilerin hayatının tamamının ya da bir bölümünün deri, toplu ve bütün hâlde tanıtıldığı metinlerdir (Aktaş ve Gündüz, 2009, s. 323). Alpaslan'a göre (2009, s. 246) biyografi edebiyat, sanat, spor, siyaset gibi alanlarda başarı göstermiş, ünlenmiş kişilerin yaşamının anlatıldığı kısa veya uzun metinlerdir. Oğuzkan (2000, s. 159) ise biyografiyi, yaşayışları ve yaptıklarıyla ünlenmiş kişilerin yaşamlarının kanıtlara dayanarak yazılmasıyla ortaya çıkan eserler olarak tanımlamaktadır.

Biyografi, farklı milletlerin çeşitli alanlardaki gelişiminde ve değişiminde önemli roller üstlenerek ünlenmiş kişilerin doğumu, yetişme tarzı, yaşadığı olaylar, fikir ve düşünceleri ve eserleri ele alınarak anlatılan edebiyat türleridir (Ağca, 1999, s. 174). Bu tür, başlı başına ortaya çıkmadan önce diğer yazınsal türlerin içinde dağılmış, aslında çoğu kez diğer edebî türlere kaynaklık eden biyografinin temellerini mezar taşları ve cenaze törenlerindeki sözlü ifadeler oluşturmuştur (Çelebioğlu, 2007, s. 1). Yaşanan durumlardan elde edilen verilerin söz konusu okuru bilgilendirmek amacıyla nesnellikle işlenmesiyle yaşam öykülerinin ortaya çıktığı bilinmektedir (Kaymakçı ve Er, 2009, s. 417).

Okunan eserlerin yazarını tanımak, yazarın yaşamı hakkında bilgi sahibi olmanın yanında onun iç dünyasının da anlaşılmasına yardımcı olur. Bireylerin küçük yaşlardan itibaren okuduğu eserlerin yazarını araştırma alışkanlığı kazanması ilerleyen yaşlarında da bu alışkanlığın devam etmesini sağlar. Türkçe ders kitaplarında bulunan metin yazarlarının biyografileri, öğrencilerin metnin yazarını tanıması açısından önemlidir. Sınıf düzeylerine göre ortaokul Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler değişiklik göstererek programa uygun farklı türlerde metinlere yer verilmiştir. 2005'ten bu yana metinle öğrenme esas alınarak ana dili öğretimi yapılmakta ve metinler bu duruma uygun seçilmektedir. Ayrıca öğrenciler yazılan metinlerden hareketle metnin yazarını tanımakta ve Türk ve Dünya edebiyatından yeni yazarlarla karşılaşmaktadır. Metnin yazarını öğrenmenin, öğrencinin zihninde yazarla ilgili merak duygusunu artırarak yazarının diğer eserlerine yönelmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Hazırlanan ortaokul Türkçe ders kitaplarında metin yazarlarının biyografilerine yer verilerek öğrencilerin yazar hakkında bilgi sahibi olması sağlanmıştır.

Sınıf düzeylerine ve yayınevlerine göre ortaokul Türkçe ders kitaplarında biyografisi verilen yazarlar şu şekildedir:

5. sınıf düzeyinde Anıtepe Yayıncılık tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Cahit Sıtkı Tarancı, Feyza Hepçilingir, Mehmet Önder, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ahmet Köklügiller, Nuran İbiş, Gülten Dayıoğlu, Anita Ganeri, Mehmet Emin Yurdakul, Fatih Kısaparmak, Namık Kemal, Üzeyir Gündüz, Mehmet Dağıstanlı, Hızır Ovacık, Sannur Sezen, Adnan Özyalçiner ve Muzaffer İzgü.

6. sınıf düzeyinde MEB tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Mine Soysal, Yusuf Yanç, Ahmet Şerif İzgören, İsmail Bilgin, Süleyman Bulut, Bestami Yazgan, Cahit Uçuk, La Fontaine, Mark Brake, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Bahtiyar Vahapzade, Özhan Eren, Tarık Uslu, Necati Güngör ve Halil Cibran.

6. sınıf MEB tarafından hazırlanan bir diğer Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Zekeriya Kaya, Cahit Sıtkı Tarancı, Halide Nusret Zorlutuna, Oscar

Wilde, Orhan Şaik Gökyay, Mükerrerem Kâmil Su, İsmail Bilgin, Cevdet Kudret Solok, Adalet Ağaoğlu, Gülten Dayıoğlu, Buket Uzuner, Sebahattin Ergin, Miyase Sertbarut, Victor Hugo, Yaşar Kemal, Şule Tankut Jobert, Yalvaç Ural, Celal Özcan, Hasan Âli Yücel, Yasemin Meyva, Burhan Felak, M. Halistin Kukul, Gülçin Alpöge.

6. sınıf Ata Yayıncılık tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Göksu Birol, Sabahattin Ali, Ziya Gökalp, Hasan Lâtif Sarıyüce, Şükûfe Nihal Başar, Eren Kaçmaz, La Fontaine, Adnan Çakmakçioğlu, Kadir Depsen, Süleyman Özbek, Zehra Ece, Süleyman Bulut, Halit Fahri Ozansoy, Ünver Oral, Şükran Kaleci, Arif Nihat Asya, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Cahit Külebi, Sait Faik Abasıyanık, Yalvaç Ural, Mehduh Şevket Esendal, Ferit Edgü, Gülten Dayıoğlu, Mevlâna İdris Zengin, Deniz Koç, Tarık Uslu, Dr. Mine Doğru, Alain, Merve Bilge Atalay, Şükrü Enis Regü.

7. Sınıf MEB tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Coşkun Ertepinar, Kemal Özer, Gülten Dayıoğlu, Prof. Dr. Çağatay Güler, Bahtiyar Vahapzade, Abdullah Rıza Ergüven, Ercan Dolapçı, Süleyman Bulut, Adnan Binyazar, Hadi Besleyici, Emin Özdemir, Ekmel Ali Okur, Anne Frank, Hidayet Karakuş, Jean de La Fontaine, İbrahim Zeki Burdurlu, Naki Tezel, Jean Giono, Vehbi Belgil, Mümin Sekman, Christy Brown, Ahmet Alpaslan, Mustafa Yurttaş, Ali Püsküllüoğlu, Ünver Oral, Mehmet Önder, Orhan Veli Kanık, Demirtaş Ceyhun, Turan Yalçın, İbrahim Zeki Burdurlu.

7. sınıf Özgün Yayınevi tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Sait Faik Abasıyanık, Christy Brown, Jean de La Fontaine, Şevket Rado, Şükrü Enis Regü, Vasfi Mahir Kocatürk, Mehmet Önder, Aşık Veysel Şatıroğlu.

8. sınıf MEB tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabında biyografisine yer verilen metin yazarları; Yusuf Çotuksöken, Ömer Seyfettin, İlhan Geçer, Beydaba, Halide Edip Adıvar, Seda Bayındır Uluskan, Muzaffer İzgü, Ali Murat Kırık, Bilgin Ersözlü, Yasemin Şahin, Canan Tan, Necip Fazıl Kısakürek, Mustafa Çiftçi, Deniz Banoğlu, Kerim-Selim Altınok, Şevket Rado, Attilâ İlhan, Yaşar Kemal, Deniel Defeo, Nihad Sâmî Banarlı, Âşık Veysel Şatıroğlu, Mehmet Önder, Mevlüt Kaplan, Abbas Sayar, Cahit Külebi, Halikarnas Balıkcısı, Sait Faik Abasıyanık, Nazım Hikmet Ran, Firdevs Tuncay.

TÜDÖP'e (2019, s.18) göre "Yazar ve şairlerin biyografilerinde sadece edebî yönleri ön plana çıkarılmalıdır." şeklinde açıklama yapılmıştır. Bundan ötürü ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılarak kısaca yazarı tanıttak bir anlatım yapılmıştır.

Ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografileri belirtilen alt problemler doğrultusunda Türkçe öğretmenlerinin görüşleri alınarak incelenmiştir. Çalışmanın alt problemleri şu şekildedir:

- Ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografilerinin öğretimi gerekli midir?
- Ders kitaplarında yer alan biyografi sayıları yeterli düzeyde mi?
- Ders kitaplarında yer alan biyografilerdeki bilgiler yazarı tanıtmaya yeterli mi?
- Öğretmenlerin biyografi öğretiminde tercih ettiği öğretim yöntem teknikler nelerdir, kullanılan yöntem teknikler işlevsel midir?

- Dönem sonunda öğrenciler yazarları tanıyor mu, yazar hakkında edindiği bilgiler kalıcı oluyor mu?
- Öğretmenlerin Türkçe ders kitaplarında biyografisi verilen metin yazarları hakkındaki görüşleri nasıldır?

Günümüzde ders kitapları bilginin akışını sağlamada ve öğrenmenin niteliğini arttırmada çok önemlidir. Aynı zamanda öğreticiye ne yapması konusunda yol gösterici bir unsur niteliğindedir. Bireyin zihin dünyasında yer edinecek bilgilerin temelini ders kitapları oluşturduğundan planlı ve programlı bir içerik düzenlemesine sahip olmalıdır. Bütün ders kitaplarının içerik düzenlemesi Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlanmaktadır. Bu noktada araştırmanın temelini oluşturan Türkçe ders kitaplarının da içerik düzenlemesi hem Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hem de birkaç yayınevi tarafından ayrıca hazırlanmaktadır.

1. Yöntem:

1.1. Araştırma Modeli:

Bu çalışma, nitel yöntemde ve fenomenoloji deseninde tasarlanmıştır. Nitel araştırma, bilgi toplama amacıyla gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi tekniklerin kullanıldığı; araştırılan olguların ve olayların nasıl ve neden gerçekleştiğini doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde direkt bilginin kaynağına ulaşarak verilerin ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39).

1.2. Araştırmanın İnceleme Nesnesi:

Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metin yazarlarının biyografileri bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 5. sınıf “Anıttepe Yayıncılık” tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabı, 6.sınıf “Ata Yayıncılık” ve “MEB” tarafından hazırlanan iki adet Türkçe ders kitabı, 7. sınıf “Özgün Yayınevi” ve “MEB” tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabı, 8. sınıf “MEB” tarafından hazırlanan Türkçe ders kitabı kullanılarak toplamda 7 adet ders kitabı incelenerek araştırmanın kapsamı belirlenmiştir.

1.3. Çalışma Grubu:

Çalışmanın örneklem grubunu Elâzığ ve Diyarbakır ilinde görev yapan 20 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu uygun durum örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Uygun durum örnekleme, araştırmaya dâhil edilecek birey ya da gruplara daha kolay ulaşılabilir olduğu durumlarda kullanılır (Ekiz, 2015, s. 106).

1.4. Verilerin Toplanması ve Analizi:

İlk olarak incelenecek ortaokul Türkçe ders kitapları belirlenerek araştırmaya başlanmıştır. Ardından metin yazarlarının biyografileri incelenerek problem durumuna uygun olup olmadığı tespit edilmiştir. Tespitler sonucu ve literatür taramasının ardından görüş formu oluşturularak bu doğrultuda Türkçe öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Daha sonra görüşler soruların alt başlıklarına ayrılarak kategorilere ayrılmıştır. Görüşlerin içerik analizi yapılarak ortak görüşler aynı kodlar altında ele alınarak yorumlanmıştır.

2. Bulgular:

Bu bölümde ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografileri hakkında öğretmen görüşleri alınıp kategorileştirilerek kodlara ayrılmış, frekans ve yüzdeliği hesaplanıp yorumlanmıştır.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin Türkçe ders kitaplarındaki metin yazarlarının biyografilerinin gerekliliğiyle ilgili görüşleri Tablo 1’de dikkatlere sunulmuştur.

Tablo 1. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografilerinin niteliğine ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Metin yazarlarının tanınırlığı artar	8	40
Öğrencide merak duygusunu artırır.	5	25
Metne karşı ilgi uyandırır.	3	15
Öğrencilerin metni kavramalarına yardımcı olur.	2	10
Yazar ve metin arasında ilişki kurulur.	2	10
Toplam	20	100

Tablo 1’den hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %25’i (f:5) yazar biyografilerinin öğrencide merak duygusunu artırarak yazarı araştırmaya sevk ettiğini düşünürken %40’ı (f:8), öğrencilerin biyografi sayesinde metin yazarını tanıdıklarını ve metnin kime ait olduğunu öğrendiklerini dile getirmektedirler. Görüş bildiren öğretmenlerin %15’i (f:3) öğrencilerin metne karşı ilgisinin arttığını, %10’u (f:2) biyografilerin öğrencinin metni kavramasına yardımcı olduğunu böylece dersin verimliliğinin arttığını düşünürken, %10’u da (f:2) öğrencilerin yazar ve metin arasında ilişki kurarak yazarın edebî yönünü metinle karşılaştırmalı bir şekilde öğrendiğini savunmaktadır.

Metinlerin öğrencide merak duygusunun arttığına ilişkin bazı örnek görüşler:

Ö1: *Bence biyografiler işe yarar nitelikte ayrıca öğrencilerin kimin eserini okuduğunu bilmeleri gerekiyor. Çocukta merak uyandırarak yazarın farklı eserlerine yönelik inceleme yapmalarına katkı sağlayacağını düşünüyorum.*

Ö18: *Gerekli buluyorum, evet. Çünkü yazar ve şairlerin hayat hikayeleri öğrenildikçe onların eserlerine duyulan ilgi ve merakın arttığını düşünüyorum. Yazar ve şairlerin hayat hikayelerinin öğrenciler için esin kaynağı da olabileceğini düşünüyorum.*

Metin yazarlarının tanınırlığının arttığına dair bazı örnek görüşler:

Ö5: *Biyografileri gerekli buluyorum. Çünkü eserlerin kimler tarafından yazıldığı, Türkçe ve edebiyatımıza katkılarını öğrencilerin bilmesini ve öğrenmesini önemli buluyorum.*

Ö14: *Evet, öğrenciler okuduğu metnin yazarının ve şairinin hayatı hakkında bilgi sahibi oluyor. Biyografiler öğrencilerin metnin yazarını tanımasına yardımcı oluyor.*

Görüşmeye katılan öğretmenlerin biyografi sayılarının öğretilebilirlik açısından yeterli olup olmadığını ilişkin görüşleri Tablo 2’de dikkatlere sunulmuştur.

Tablo 2. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan biyografi sayılarının öğretilebilirliğe etkisi hakkındaki görüşleri

Görüşler	f	%
Sayı yeterli fakat detaylı bilgi verilmediğinden öğrenimi yetersiz kalıyor	9	45
Bütün metinlerin yazarlarına yer verilmelidir.	6	30
Sayıcı fazla olduğundan istenilen düzeyde öğretilemiyor	5	25
Toplam	20	100

Tablo 2’den hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %30’u (f:6) ders kitabında yer alan bütün metinlerin yazarlarına yer verilmesini, %45’i (f:9) biyografi sayılarının yeterli düzeyde olduğunu fakat yazar hakkında verilen bilgilerin kısa olmasından ötürü öğrencilerin ayrıntılı bilgiye sahip olamadığını, %25’i ise (f:5) biyografi sayılarını fazla bulmakta ve buna bağlı olarak metin yazarlarının istenilen düzeyde öğretilemediğini düşünmektedirler.

Kitaplarda bütün metin yazarlarının biyografilerine yer verilmesine yönelik bazı görüşler şu şekildedir:

Ö1: *Bütün metinlerimizde yazarların biyografilerine yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum.*

Ö13: *Bu tür metinler çocukların örnek insanları tanınması açısından çok gereklidir. Bu insanları kendileri için de rehber edebilmelidir. Bu yüzden bütün metin yazarlarının biyografilerine yer verilmelidir.*

Ö14: *Bence çok iyi. Hatta daha da artırılabilir.*

Biyografilerde yüzeysel bilgi verildiğine dair bazı örnek görüşler:

Ö7: *Detaylara çok yer vermediği için eksik kalıyor.*

Ö10: *Biyografilerin ortaokul öğrencileri için öğretilebilirliği genelde yüzeysel anlamda olabilmektedir. En fazla şairin veya yazarın nereli olduğu, nerede yaşadığını çocuk öğrenebilmektedir.*

Görüşmeye katılan öğretmenlerin metin yazarlarının biyografilerini öğretirken kullandığı öğretim yöntem tekniklerinin neler olduğuna ilişkin görüşleri Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan biyografilerin öğretiminde kullanılan öğretim yöntem tekniklerine ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Düz anlatım tekniğiyle	10	50
Araştırma-inceleme yoluyla	7	35
Canlandırma yoluyla	3	15
Toplam	20	100

Tablo 3’ten hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %50’si (f:10) düz anlatım yoluyla yazarları tanıtırken, %35’i ise (f:7) araştırma-inceleme stratejisini kullanarak öğrencilerin ders öncesi yazarı araştırarak derse gelinmesini istemekte, %15’i de (f:3) canlandırma yoluyla metin yazarlarını öğretmektedir.

Belirtilen görüşlerden hareketle tablodaki veriler yorumlanmıştır. Düz anlatım tekniğiyle öğretim yapan bazı öğretmen görüşleri:

Ö5: *Önemli kişilerin hayatımıza nasıl katkıları yaptığını anlatıyorum en önemli eserlerini sınıfta paylaşıyorum.*

Ö9: *Kitapta yazılanları okutmak dışında herhangi bir yöntem kullanmamaktayım.*

Ö20: *Yazılan kısmı yüksek sesle okuyorum. Önemli gördüğüm yerlerin altını çizdiriyorum. Bu yol çok işlevsel değil. Görsellerle destekleyip akıllı tahta kullanarak kendi seslerinde seslendirmelerle kalıcılık sağlayabilirdim ama diğer kazanımları yetiştirmek adına buna fazla zaman bulamıyorum.*

Araştırma inceleme stratejisini kullanan bazı öğretmen görüşleri:

Ö2: Öğrenciler o yazarla ilgili araştırma yapıyor daha sonra sınıfta üzerinde konuşuyoruz sonra ben genel bilgi vererek konuyu toparlıyorum eğer biyografisini incelediğimiz bir şair ise güzel bir iki şiirini sınıfta dinletiyorum

Ö6: Önceden konu ile ilgili araştırma yapma ödevi veriyorum ders tek kitaptaki biyografiyi okumadan önce öğrencilerin getirdiği bilgileri sınıfta paylaşıyoruz daha sonra kitaptaki kısa biyografileri okuyup dikkat çekici anlatılarla bu konuyu pekiştiriyoruz.

Ö19: Genellikle çocuklara araştırma ödevi olarak veriyorum. Araştırmalarını sınıfta sunuyorlar hem sürece dahil olmuş oluyorlar hem de onlar tanıtıkları için daha kalıcı öğrenme gerçekleşiyor. En sonunda ben de toparlayıcı bir bilgi olarak veriyorum.

Canlandırma yoluyla öğretim yapan bazı öğretmen görüşleri:

Ö3: Biyografi öğretiminin işlevsel olduğunu düşünmüyorum ancak yazar ve şairlerle ilgili ilginç bilgilere yer vermek dikkat çekebiliyor ayrıca kendilerini o kişinin yerine koyup o kişinin ağızından konuşmak canlandırma yapmak işlevsel oluyor genellikle araştırma yapıp canlandırmayı tercih ediyorum.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin, biyografilerin eğitim öğretim dönemi sonunda öğrenciler tarafından hatırlanıp hatırlanmadığına ilişkin görüşleri Tablo 4'te dikkatlere sunulmuştur.

Tablo 4. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan biyografilerin kalıcılığı hakkındaki görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencilerin ilgisine göre değişebilir.	7	35
Öğrenciler kısmen de olsa yüzeysel bilgi sahibi oluyor.	4	20
Dikkat çekici metinlerin yazarları kalıcı oluyor.	4	20
Kalıcı olmuyor	3	15
Yalnızca tanınmış yazarlar kalıcı oluyor.	2	10
Toplam	20	100

Tablo 4'ten hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %35'i (f:7) biyografilerin kalıcılığının öğrencilerin ilgisine göre değiştiğini, %15'i (f:3) biyografi metinlerinin herhangi bir sebebe dayandırmadan kalıcı olmadığını, %20'si (f:4) öğrencilerin kısmen de olsa yazarlar hakkında yüzeysel bilgiye sahip olduğunu, yazara karşı kulak aşinalığının olabileceğini düşünmekte, %20'si ise (f:4) dikkat çeken metinlerin yazarlarının daha kalıcı olduğunu, %10'u da (f:2) yalnızca tanınmış yazarların kalıcı olduğunu düşünmektedirler.

Öğrencilerin ilgisine göre değişebileceğini söyleyen bazı öğretmen görüşleri:

Ö1: Öğrencinin ilgisine göre sonuç değişir, bazı yazarlar hakkında bilgi sahibi olurken bazı yazarları da yani ilgisini çekmeyen yazarları hatırlamayabilir.

Öğrencilerin kısmen de olsa yüzeysel bilgi sahibi olabileceği görüşüne dair bazı örnekler:

Ö2: Evet en azından kulak aşinalığı oluyor kütüphanemizden kitap alırken buna dikkat etmeye çalışıyorum öğrencilerin ilgisini de daha çok ismini duydukları yazarlar çekiyor

Ö19: Ayrıntılarını unutsalar bile genel olarak yüzeysel bilgiler akıllarında kalıyor. Özellikle de sevdikleri ve etkilendikleri şahsiyetler daha akılda kalıcı oluyor.

Tablo 5'te görüşmeye katılan öğretmenlerin Türkçe ders kitaplarında genellikle Türk dünyasından seçilen metinler olduğundan biyografisi verilen yazarların da Türk edebiyatındaki yazarlar olduğunu dünya edebiyatına sayıca pek yer verilmediğini ve böylece öğrencilerin adını duyduğu dünya edebiyatı yazarlarının sayıca az olması hakkındaki görüşleri alınarak incelenmiştir.

Tablo 5. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında biyografisi verilen metin yazarlarının genellikle Türk edebiyatındaki yazarlar olması hakkındaki görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencilerin kültürünü daha iyi tanınması için Türk dünyasından daha fazla yazara yer verilmelidir.	8	40
Dünya edebiyatından daha fazla yazar ve esere yer verilmelidir.	7	35
Metinler nitelik bakımından iyi olduğu sürece yazar ayrımı yapılmamalıdır.	5	25
Toplam	20	100

Tablo 5'ten hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %35'i (f:7) dünya edebiyatındaki metinlerin ve buna bağlı olarak yazarlarının da biyografilerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini savunarak öğrencilerin bu açıdan ufku genişleterek dünyaya açılabilirliğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin %40'ı (f:8) Türk edebiyatının zengin ve köklü bir kültürü olduğunu düşündüğünden öğrencilerin öncelikle Türk dünyasındaki yazarları tanınmasının daha önemli olduğu görüşünü benimsemekte, %25'i ise (f:5) ders kitaplarındaki metinlerin niteliği bakımından ayırım yapılmaması görüşünü desteklemektedir.

Öğrencilerin kültürünü daha iyi tanınması için Türk dünyasından daha fazla yazara yer verilmesi gerektiğini savunan bazı görüşler:

Ö2: Ortaokul düzeyi için önce Türk dünyasından yazarlardan başlamak daha doğru yabancı yazar isimlerinden ve onları anlamada zorlanıyorlar hem kendi kültürlerinin çok zengin olduğunu bilmeleri zengin bir tarihe ve edebiyata sahip olduklarını kavramaları özgüvenlerini artırma açısından daha da mantıklı.

Ö8: İlköğretim düzeyindeki bir çocuğun öncelikle kendi kültürünü tanınması ve bilmesi gerekmektedir milli kültür ve bilinci aşlamak amacıyla Türk dünyasından şahsiyetlerin seçilmesini doğru buluyorum.

Ders kitaplarına seçilen metinlerin niteliğinin iyi olması yazar seçiminden daha önemli olduğu görüşünü savunan bazı öğretmen görüşleri:

Ö3: Çocukların Türk yazarları tanınması önemli ancak Türk veya yabancı yazar diye ayrımcılık yapmaktan çok işlenecek metinlerin içeriği önemli bu yüzden yabancı yazarlara da yer verilmeli

Ö10: Ders kitaplarında genelde Türk dünyasının sanatçıların içerileri yer aldığı için doğal olarak mezarlarının hayat hikâyeleri yer alıyor bana göre böyle bir ayırımın gereksiz olduğu kanaatindeyim kullanılan eserin kazanımları kavraması bir önceliktir yani kullanılan eserler birer araçtır bu araç kullanışlı verimli olduğu sürece yazarının Türkiye'ye de yabancı olması fark etmez.

Tablo 6. Türkçe öğretmenlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metin yazarlarının biyografisi hakkında önerileri

Görüşler	f	%
Öneri yok	12	60
Öğrencilere ilham verecek yazarların eserlerine daha fazla yer verilmeli	5	25
Metin sonrası etkinliklerde metin yazarını tanımaya yönelik etkinlikler de ders kitaplarına eklenmeli	3	15
Toplam	20	100

Tablodan hareketle görüş bildiren öğretmenlerin yaklaşık %60'ı (f:12) bir öneride bulunmazken, %25'i (f:5) ders kitaplarına öğrencilere ilham verecek yazarların eserlerine ve biyografilerine yer verilmesi gerektiğini, %15'i de (f:3) metin sonrası etkinliklerde yazarı tanımaya yönelik etkinliklerin ders kitaplarında yer alması gerektiğini düşünmektedirler.

Bazı örnek görüşler şu şekildedir:

Ö2: *Sadece yazar ve şairlerin değil bilim sanat ve edebiyat alanında da Türk ve İslam dünyasından daha fazla ismin biyografisinin ders kitaplarımızda yer alması bence gerekli mesela Aziz Sancar'ı çocuklar çok seviyor ve örnek alıyor yokluk içindeki mücadelesini başarının çalışma ile mümkün olduğunu yoklukların başarıya engel olmadığını Bir de 5 ve 6. sınıf düzeyinde bu biyografilerin biraz daha eğlenceli ve resimlerle desteklenmiş şekilde verilmesinin daha verimli sonuçlar almasını sağlayacağını düşünüyorum.*

Ö6: *Bence sanatçıların düz biyografilerinden çok yaşamlarının ilginç yönleri veya onları diğer sanatçılardan ayıran özelliklerine ağırlık verilirse öğrencilerin daha fazla dikkatini çeker ve onlara ilham kaynağı olur.*

Ö11: *Öğrencilere ilham kaynağı sağlayabilecek yazarların eserlerine daha fazla yer verilmeli. Bu sayede öğrenciler yazarı örnek alabilir.*

3. Tartışma ve Sonuç:

Bu çalışmada ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metin yazarlarının biyografileri hakkında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile Türkçe öğretmenlerinin görüşleri alınarak bu görüşler doğrultusunda biyografilerin niteliği, kalıcılığı ve öğrenci üzerindeki etkileri ortaya konmak istenmiştir.

Alan yazındaki çalışmalar tanınmış kişilerin biyografilerinin toplumlara ilham kaynağı olduğunu ve toplumların gelişmesine katkı sunduğunu savunmaktadır. Bundan dolayı yeni nesil ilham kaynağı olabilmesi açısından büyük başarı elde etmiş şahsiyetlerin tanıtılması eğitimde önemli bir yer tutar. Biyografi metinleri, edebî bir tür olduğundan bu tür metinlerin öğretimi ortaokul kademesinde Türkçe ders kitapları aracılığıyla yapılmaktadır. Metinle öğrenmenin esas alındığı Türkçe öğretimi ile öğrenciler metin türlerini ve metin yazarlarını tanımakta, böylece öğrenme isteği artmaktadır.

Sosyal Bilgiler alan yazınında Erdem'in (2010) hazırladığı yüksek lisans tezinde Sosyal Bilgiler öğretiminde biyografi öğretiminin öğrencilerin akademik başarısına etkisi incelenmiş ve biyografi kullanımının öğrencilerin akademik başarısına katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ateş (2022), hazırladığı doktora tezinde "Biyografi Türüne Kuramsal Bir Yaklaşım ve Türk Edebiyatında Biyografi" üzerine araştırma yaparak çalışma sonucunda belirttiği nedenlerden dolayı biyografiyle ilgili kuramsal literatürün şiir ve roman gibi diğer edebî türlere

kıyasla oldukça kısıtlı ve yetersiz olduğunu vurgulayarak bu alandaki çalışmaların artırılması gerektiğini dile getirmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ise ders kitaplarına alınacak metinlerin özelliğine bakıldığında biyografilerde yalnızca yazarın edebî yönüne yer verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Böylece yazarın özel hayatı ve edebî kimliği birbirinden ayrı tutulmak istenmiştir.

Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle elde edilen bulgularla öğrencilerin okuduğu metnin yazarını tanınması, onlarda merak duygusunu ön plana çıkararak öğrencilerin yazar hakkında daha kapsamlı araştırmalar yapmasını ve yazarın diğer eserlerine yönelmesini sağladığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin metne karşı ilgisi arttığından metni daha iyi kavradığı ve metin ile yazar arasında bağ kurarak metni anlamaya çalıştığı bulgulardan hareketle ortaya konmuştur.

Öğretmenler metin yazarlarını tanıtmada farklı yöntem teknikleri kullanarak biyografilerin öğrencide kalıcılığını arttırmaya çalışmışlardır. Çoğunlukla kullanılan teknik düz anlatım tekniğidir. Bununla beraber araştırma-inceleme stratejisi de çokça tercih edilmekle birlikte az da olsa canlandırma yoluyla öğretim de mevcuttur.

Öğrencilerde dönem sonunda biyografilerin kalıcılığı üzerinde yapılan incelemede, öğrenciler daha çok ilgisine ve beğenisine yönelik olan yazarları unutmadığı, kısmen de olsa yazarlar hakkında kısaca bilgi sahibi olduğu ve yalnızca tanınmış yazarların kalıcı olduğu öğretmen görüşleriyle desteklenmektedir.

Metin yazarlarının ve biyografilerin genelde Türk dünyasından seçilen yazarlar olması öğrencilerin kendi kültürünü tanınması açısından önemli olup bu yazarların öğrenciye daha fazla ilham kaynağı olduğu bunun yanı sıra dünya edebiyatı yazarlarının da sayısı artırılarak öğrenciyi dünyaya açarak onların ufkunun genişleyeceğini düşünen öğretmenler de mevcuttur. Bazı öğretmenler ise metin nitelikli ve estetik oldukça yazarın Türk veya dünya edebiyatından olmasının bir önemi olmadığını söyleyerek metinlere odaklanılması gerektiğini savunmuşlardır. Böylece elde edilen bulgulardan hareketle biyografi metinleri öğrencinin gelişimi açısından önemli görülmüş olup kültürel ve edebî değerlerin öğrenciye kazandırılmasında önemli rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynaklar

- Ağca, H. (1999). *Yazılı anlatım*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Akkaş, Ş. ve Gündüz, O. (2009). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aktaş, Ş. (2009). Edebî metin ve özellikleri. *A.Ü. Türkiyat Enstitüsü Dergisi*, 39, 187-201.
- Alpaslan, G. G. (2009). *Türk dili yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ateş, Ö. F. (2022). *Biyografi türüne kuramsal bir yaklaşım ve Türk edebiyatında biyografi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kastamonu: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, C. (2021). *Biyografi ile metabiyografi Ayşe Kulin'in romanları üzerine yapısal bir inceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkaleli: Kırıkkaleli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytaş, G. (2006). Edebî türlerden yararlanma. *Milli Eğitim Dergisi*, 261-274.
- Cemiloğlu, M. (2015). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Bursa: Alfa Aktüel.

- Çelebioğlu, S. (2007). *Türk edebiyatında modern biyografinin doğuşu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 4. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdem, R. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde biyografi kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Günay, D. (2013). *Metin bilgisi*. İstanbul: Papatya Yayınları
- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1-13.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Aksoy, Ö. (2002). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaymakçı, S. & Er, H. (2009). *Sosyal bilgiler öğretiminde biyografi kullanımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kolaç, E. (2009). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 594-626.
- Oğuzkan, F. (2000). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara.
- Turgut, G. (2007). *Televizyon programlarında biyografinin içeriğinin dönüşümü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Ünlü, A. (2015). *Biyografi ve biyografik dram*. Ankara: Notabene Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Teachers make use of textbooks to achieve learning outcomes in Turkish language classes. Deliberate teaching is provided through textbooks and the quality of teaching is increased with activities that enable students to understand course content. In Turkish language textbooks, content is generally presented through texts, and the efficiency of teaching is increased with different pre-reading, while-reading, and post-reading activities. Thanks to the changing text types, students can express themselves in different ways and comprehend the purpose of using text types. To activate students' minds and contribute to their creativity, text samples from both Turkish and world literature are included. From this perspective, students get to know new writers and learn about their literary worlds. Some text writers create a different impact on students, manage to attract students with their texts, and become a source of inspiration by attracting their attention with their life stories. So, students' getting to know and identifying text writers contributes to their both individual and social development. In this way, it can be said that biography texts play an important role in the development of the student in terms of cultural and literary values.

Biography is a genre of literature that is described by dealing with the birth, upbringing, events, ideas, thoughts, and works of people who have played an important role in the development and change of different nations in various areas (Ağca, 1999, p. 174). This genre was included in other literary genres before it emerged on its verbal expressions on tombstones

and funeral ceremonies formed the basis of biography, which is often the source of other literary genres (Çelebioğlu, 2007, p. 1). It is known that life stories emerge by processing the data obtained from experiences with objectivity to inform the reader (Kaymakçı and Er, 2009, p. 417).

The scope of this study is the biographies of the text writers in secondary school Turkish language textbooks. The study discusses a total of seven books, which are the 5th-grade Turkish coursebook prepared by “Anıttepe Publishing”, two 6th-grade Turkish coursebooks prepared by “Ata Publishing” and the “Ministry of National Education” (MEB), two 7th-grade Turkish coursebooks prepared by “Özgün Publishing” and the “MEB”, and the 8th-grade Turkish coursebook prepared by the MEB.

Studies in the literature argue that biographies of well-known people are a source of inspiration for societies and contribute to the development of societies. Therefore, introducing individuals who have achieved great success has an important place in education to inspire the new generation. Since biography texts are a literary genre, the teaching of such texts is done through Turkish textbooks at the secondary school level. With Turkish language teaching, which is based on learning through texts, students get to know text types and text writers, thus increasing their desire to learn.

In her/his MA thesis from the Social Studies literature, Erdem (2010) discusses the effect of teaching biography in Social Studies teaching on the academic success of students and concludes that the use of biography contributes to the academic success of students.

Ateş (2022), for the reasons stated in the conclusion of his PhD dissertation titled "A Theoretical Approach to the Biography Genre and Biography in Turkish Literature", emphasizes that the theoretical literature on biography is quite limited and inadequate compared to other literary genres such as poetry and novels, and states that studies in this field should be increased.

In the Turkish Language Curriculum, when looking at the characteristics of the texts to be included in the textbooks, it is clearly stated that only the literary aspect of the writer should be included in the biographies. In this way, it is aimed to keep the private life of the text writer and her/his literary identity separate from each other.

With the findings obtained from Turkish language teachers' opinions, students' recognition of the text writers they read highlights their sense of curiosity, allowing them to conduct more comprehensive research about the writers and turn to their other works. In addition, it is possible to say that students understand the text better as their interest in the text increases and they try to understand the text by establishing a link between the text and the writer.

* Bu çalışma için Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 03.08.2023 tarih ve 2023/14 sayılı Etik Kurul Raporu alınmıştır.

